

Motion om gemensamt system för skolval i grundskolan

Skolan ska vara ett av verktygen i grunden för att jämna ut sociala skillnader och ge alla möjligheten till egna livsval och egenmakt. Att klara skolan är den enskilt viktigaste faktorn för att våra elever ska kunna bygga sig ett bra liv och fullt ut vara del i demokratin. Därför behöver vi en skola där varje elev ges förutsättningar att lyckas. Utbildning är en av de centrala grundstenarna i vårt demokratiska samhälle och även en rättighet för alla elever.

Det fria skolvalet är en av de absolut största reformerna i skolans historia. Den har ökat familjers och elevers möjlighet att ha sin skolgång i en miljö och med en inriktning som passar dem. Och att kunna välja bort en skola som inte ger det de kan förvänta sig. Det är viktiga frihetsvärden i sig som vi vill värna.

Men alla systemval behöver ständigt vårdas och därför vill vi samtidigt som vi värnar grunderna i reformen utveckla det fria skolvalet så att det blir reellt för så många som möjligt. Familjer och elever ska få en ökad chans att välja skola, och ingen ska känna sig tvingad att ställa sitt barn i kö redan på BB. Detta underlättar även för de som oavsett skäl flyttat sent till vår stad eller långt inom Stockholm att ha samma möjlighet som andra att kunna välja skola. Idag dominerar närhet eller kötid i kombination med syskonförtur som avgörande faktorer för om en elev får plats på en skola. Vi vill att fler får möjlighet att använda sitt fria skolval, snarare än att förlita sig på närhet eller uppleva kösystemen som svåra att överblicka och förstå.

Staden ska därför införa ett gemensamt system för skolval där familjer kan söka till alla skolor, inklusive friskolor, vid samma tillfälle inom en angiven period. Ett sådant val bör därtill bli obligatoriskt, för att säkerställa att alla familjer i så stor utsträckning som möjligt aktivt deltar i valet av skola och då också tar del av hur skolan fungerar. Ett sådant system ska samtidigt erbjuda möjligheten att prioritera mellan skolorna i ordning vilket gör att både familjer och skolor får bättre planeringsförutsättningar. Liknande system som fungerar väl finns redan idag i exempelvis Uppsala kommun. Även om det skulle krävas ändringar i nationell lagstiftning innan detta blir till ett krav på landets kommuner menar vi att det finns goda skäl att som andra kommuner utveckla ett sådant system inom staden på frivillig bas. Samtidigt bör staden verka för att få på plats en lagstiftning som möjliggör ett gemensamt regelverk med begränsad användning av kö för samtliga huvudmän, i idealfallet istället med en gemensam ansökningsperiod exempelvis ett år före skolstart.

Att ansluta alla skolor till stadens befintliga interna system som ofta föreslås ger inte en likvärdig transparens och tillgång till information under processen. Och det kan idag inte hantera de köer som lagstiftningen reglerar. Därför behöver ett system handlas upp som klarar av att ge alla huvudmän likvärdig tillgång till information och statistik över skolvalets progression och kontaktvägar till de familjer som urvalsprocessen lotsar fram till respektive skola.

Inom ramen för ett utvecklat fritt skolval vill vi dessutom stärka transparensen och tillgången till information för föräldrar och elever. Alla skolor ska dela förutbestämd relevant och likvärdig information med myndigheterna, för att statistik och andra

uppgifter ska bli offentlig och lättillgänglig för alla i stadens system för skolval. Bland annat bör antal elever, lärartäthet, betygsfördelning, resultat på nationella proven och offentlig finansiell information om omsättning och utdelning av överskott göras tillgänglig. Utbildningsnämnden ska verka för att tillgången till jämförbar information om olika skolor och förskolor blir bättre.

Mot bakgrund av detta föreslås kommunfullmäktige att besluta:

Att säkerställa att alla elever och föräldrar i Stockholm gör ett välinformerat och obligatoriskt fritt skolval

Att utveckla skolvalet till grundskolan med ett gemensamt ansökningssystem för alla skolor i Stockholm

Att staden ska verka för ändrad lagstiftning så att ett sådant system med begränsad möjlighet att nyttja kö som urvalsgrund kan omfatta alla skolor oavsett huvudman

Att statistik och planeringsunderlag för skolvalet delas likvärdigt och med transparent tillgång till information mellan staden och övriga huvudmän

Att den gemensamma ansökningsperioden förslagsvis sker ett år före skolstart för att ge både familjer och skolor goda planeringsförutsättningar

Att information och vägledning till familjer vid planering och genomförande av skolval förbättras och tillhandahålls i det gemensamma systemet

Stockholm den 8 maj 2023

Jonas Naddebo (C)

Claes Nyberg (C)